

Z KAPITALISTICKÝCH ARMÁD

Použití vzdušných výsadků na Západě

Publikace odborného vojenského tisku západních států nasvědčují, že rozpracování a zdokonalování způsobů použití výsadkových vojsk probíhá v kapitalistických armádách již delší dobu, prakticky od konce druhé světové války.

Potvrzují to nejen četné teoretické úvahy o výsadkových vojscích, ale i reorganizace struktury vzdušných výsadkových vojsk armád USA a Francie i všestranné snahy o zdokonalení způsobů jejich použití a zabezpečování.

Vzrůstající preference vzdušných výsadkových vojsk se stala v kapitalistických armádách předmětem protichůdných úvah, kladně i záporně hodnotících jejich úlohu. Častěji, než zamítání vzdušně výsadkových vojsk, se však v západním odborném tisku objevují názory jednostranně zdůrazňující jejich přednosti.

Fakta svědčí o tom, že **armády USA, NSR a Francie uskutečňují praktické přípravy k použití vzdušných výsadkových vojsk.**

Většina dostupných údajů o těchto přípravách dokazuje, že odpovědní činitelé kapitalistických armád hodnotí možnosti a úlohu vzdušně výsadkových vojsk hlavně na základě zkušeností z jejich použití ve druhé světové válce, podle různých ozbrojených dobrodružství v období po druhé světové válce a zejména podle zkušeností bojů v jižním Vietnamu, **jako velmi důležitý druh vojsk v případné válce proti socialistickému táboru.**

Vzdušné výsadky jsou hodnoceny jako „nejvhodnější prostředek k využití účinků jaderných zbraní, který dovolí uskutečňovat hluboké údery a zabezpečit vysoké tempo útočných operací ke zničení armád socialistického tábora v Evropě“.¹⁾

Kromě objektivně správných prvků v hodnocení úlohy výsadkových vojsk v příští možné válce, **možnosti výsadkových vojsk však někteří západní vojenští odborníci přeceňují.** Jednou z příčin, o kterých se ve svých hodnoceních často opírají, jsou závěry z úspěšného použití vzdušných výsadků spojenci na konci druhé světové

¹⁾ D. M. Gawin: [rusky] „Vozdušno-desantnaja vojná“ — Voenizdat, Moskva 1957

války i z použití těchto vojsk v jižním Vietnamu.

Zřejmě pod vlivem úspěchů výsadkových vojsk v těchto bojích a na základě podobných závěrů zastávají někteří vojenská odborníci USA takové názory, že v budoucí válce „v důsledku širokého použití jaderných zbraní budou právě vzdušné výsadky tou rozhodující silou, která v největší míře může rozhodovat o výsledku operací pozemních vojsk.“²⁾

Na základě těchto závěrů doporučují a navrhuji i odpovídající organizační úpravy v celé armádě, neboť právě „... budoucnost ozbrojených sil leží právě v oblasti výsadkových vojsk. Pozemní vojska, která zatím mají ještě své opodstatnění, se stejně v budoucnosti změní ve vojska výsadková“.³⁾

Výsadková vojska mají být připravena k rozhodným zásahům z libovolného místa do kteréhokoli prostoru na zeměkouli.

Výsadkové operace mají co do rozměru zvětšit svůj obsah tak, že „bude možné přepravovat vzduchem celé armády a zasazovat je k bojové činnosti v týlu protivníka.“⁴⁾ Proto právě v jaderné válce bude mít větší výhledy na konečné vítězství ta strana, která bude mít větší počet lépe vycvičených a vyzbrojených výsadkových vojsk.

Na tyto názory amerických vojenských činitelů se odvolávají další, i nevojenské osobnosti a často jimi argumentují jako oficiálními.

Vyskytují se ovšem i názory strážlivější, které dokazují zranitelnost výsadkových vojsk a jejich značnou závislost na přepravní technice i jiné neméně závažné problémy současného použití výsadkových vojsk.

Současné úvahy západních vojenských odborníků nejsou zaměřeny pouze na použití výsadkových vojsk. Informace o přípravách k přepravování pozemních vojsk vzduchem nasvědčují, že použití vševojenských jednotek jako vzdušných výsadků v kapitalistických armádách se neustále zdokonaluje a že se jim přisuzuje i nadále velký význam.⁵⁾

Nelze přehlédnout ani to, že se to děje v takovém měřítku, které činí výsadková vojska armád USA, NSR i Francie kvalitativně nesrovnatelně dokonalejšími, než byly brzy po druhé světové válce. Opatření k jejich dalšímu zdokonalení zvyšují i nebezpečí jejich použití proti státům socialistického tábora.

Z těchto důvodů nelze při posuzování hodnotit možnosti výsadkových vojsk kapitalistických armád měřítkem druhé světové války: nelze očekávat, že způsoby jejich použití budou stejné.

Konkrétní přípravy k použití výsadkových vojsk v armádách USA, Francie i NSR proti státům socialistického tábora nejsou v dostatečné míře známy, třebaže jednotlivé údaje se zpracovávají a jsou s přihlédnutím k jejich významu dostupné ve formě zpravodajských informací.

— ☆ —

Úsilí o zvýšení manévrovosti vojsk a využití účinků jaderných zbraní vede k tomu, že **výsadková vojska našich pravděpodobných nepřátel doznala od druhé světové války podstatných kvalitativních změn:**

Ve většině operačních cvičení Severoatlantického paktu ve Střední Evropě bylo procvičováno plánování a použití výsadkových vojsk proti „východnímu bloku“; současně byly procvičovány různé způsoby zabezpečení výsadkových vojsk v nejrůznějších situacích.

Ve většině intervenčních akcí byly proti národnímu osvobozenému hnutí po 2. světové válce zasazeny výsadkové jednotky armády USA. I v současné době v jižním Vietnamu byla zasazena podstatná část jejich výsadkových vojsk. K získání bojových zkušeností a k poznání pro-

storů možného zasazení jsou útvary a jednotky výsadkových a speciálních vojsk v USA střídány na bojištích i v zájmových oblastech Spojených států a jsou používány nejrůznější formy jejich zasazení.

Největší úsilí vyvíjejí v tomto směru ozbrojené síly USA. Podle vyjádření McNamary je pozornost ozbrojených sil USA zaměřena na zvýšení možností vzdušných přeprav. O zvýšení mobilnosti vojsk usilují i V. Británie, NSR a Francie.

Na základě zkušeností je soustavně zdokonalována organizační struktura výsadkových vojsk.

Je zdokonalována výzbroj a výstroj výsadkových vojsk. Jsou vyvíjeny nové, odlehčené speciální typy výzbroje s větší účinností. Např. vzdušná výsadková divize armády USA současného typu váží pouze polovinu váhy výsadkové divize z doby druhé světové války.

Pronikavého snížení váhy, které hraje rozhodující roli ve vzdušné přepravě výsadkových vojsk, bylo dosaženo ve vyba-

^{2, 3, 4)} Tamtéž

⁵⁾ Viz: Wehrkunde 1/66; Revue de Defense Nationale 2-9/64, 11/67; Journal of the Royal United Service Institution 9/57 aj.

vení bojových útvarů a jednotek této divize, jejichž váha byla snížena asi na 8000 tun při nezměněné palebné síle těchto jednotek.⁶⁾

Úsilí ke snížení váhy bojových jednotek je patrné i ve snaze odlehčit výzbroj všech druhů pozemních vojsk, což by dovolilo přepravovat vzduchem více jednotek a útvarů pozemních vojsk.

Soustavně je zdokonalována letecká dopravní technika. Vojské dopravní letectvo je vybavováno stále dokonalejšími leteckými parkem. Jsou připravována i řešení opatření k operativnímu využití civilního letectva pro vojenské účely v širokém měřítku, včetně přepravy výsadkových vojsk.⁷⁾

Vychází se přitom ze zásady, že ve stejné míře, jak jsou pozemní vojska připravována k železničnímu převozu a přepravám po vlastní ose, tak mají být připravena k přepravě vzduchem.

V programech výcviku pozemních vojsk armády USA je proto zařazena i výsadková příprava. V jejím rámci procházejí všichni absolventi důstojnických škol pozemního vojska povinným výsadkovým výcvikem v takovém rozsahu, aby byli schopni řídit tuto přípravu ve svých jednotkách.

Kromě způsobů použití, jak je znala druhá světová válka a jak byly dosud

v přípravách většiny armád praktikovány, jsou od roku 1963 v USA zkoušeny nové způsoby vedení boje tzv. „vzdušnými údernými“ jednotkami, jejichž vytvoření i taktika byly široce teoreticky propracovány.⁸⁾

Nově navrhované způsoby vedení bojové činnosti jsou prověřovány i v současném konfliktu ve Vietnamu. **Získané poznatky mohou znamenat další úspěšnou etapu ve snaze o zvýšení manévrovosti vojsk na válčišti.** Organizování dalších jednotek podle vzoru 1. úderné aeromobilní divize může být počátkem této etapy.⁹⁾

Velký význam přisuzuje armáda USA i přípravě „speciálních vojsk“, která jsou určena k vedení psychologické a nekonvenční války, což má vyjadřovat diverzi a podobnou činnost. Tyto jednotky znamenají kvalitativně mnohem větší nebezpečí, než podobné jednotky ve druhé světové válce. Jsou připravovány i používány nejen ve válce, ale i v době míru, proti národně osvobozenkému hnutí v závislých zemích.

Zvláštní význam je přisuzován jednotkám určeným k vedení psychologické války, které mají narušovat obranyschopnost protivníka, rozvracet společensko-politické i hospodářské základy socialistických států.

Rozbor a zevšeobecnění některých názorů vojenských odborníků kapitalistických armád na použití vzdušné výsadkových vojsk, publikovaných v současné době v západním tisku a jejich konfrontace s ustanoveními řádů a předpisů armády USA i s vyhodnocením cvičení na středoevropském válčišti dávají možnost učinit určité závěry o zásadách, podle nichž se v kapitalistických armádách připravuje použití výsadkových vojsk.

Za nejdůležitější zásady použití výsadků lze pokládat tyto:

Vzdušné výsadky se mají používat ke splnění důležitých úkolů, které nemohou plnit jiné druhy vojsk ani jaderné zbraně.

Vzdušné výsadky mohou být použity k taktickým a operačním taktickým úkolům do hloubky 150 i více kilometrů ve pro-

středech pozemních vojsk, útočících čelně. K tomu mohou být použity jednotky jak vzdušně výsadkových vojsk, tak pěších, motorizovaných a mechanizovaných útvarů, svazků v síle praporu až divize i silnější.¹⁰⁾

Výsadky s operačními a operačně strategickými úkoly mohou být vysazeny až do hloubky 500 i více km. Ke splnění těchto úkolů mohou být spolu se vzdušně

⁶⁾ Již v roce 1966 byl zakončen vědecký výzkum (Test and Evaluation of Air Mobility). Široce prověřeny na cvičeních s vojsky, který podle Kampftruppen č. 1/1988... „dospěl k velmi závažným výsledkům“. Jedním z nich je snad i návrh na vytvoření tzv. kinestatických vojsk — viz Military Review 9—10/67.

⁷⁾ „... Zvýšení možností vzdušných přeprav dovolí USA lépe manévrovat i konvenčními ozbrojenými silami, což umožní rychle řešit problémy v kterékoli části světa, v kterémkoli okamžiku.“ J. F. Kennedy v Poselství kongresu v r. 1962] Vojenný zaruběžník č. 6/63.

¹⁰⁾ Zpráva 51-51 rozděluje výsadky podle tří úkolů s tím, že mezi takto určenými druhy výsadků není podstatných rozdílů — „kterékoli z nich může mít charakteristické zvláštnosti jiných...“ Je ovšem výhodnější rozlišovat je podle naší vojenské terminologie, jestliže nelze použít doslovného překladu.

⁶⁾ „Army Times“ 2/61

⁷⁾ Velení VVKS USA vynakládá podle vyjádření McNamary při hodnocení rozvoje vojenského letectva v r. 1963 vysoké částky na rozšíření a modernizaci letounového parku nejen vojenského, ale i civilního dopravního letectva, které je systematicky připravováno k vojenskému použití.

výsadkovými vojsky přepravovány vzduchem a použity i útvary a svazky pozemních vojsk.

Vzdušné výsadkové přepady mohou plnit jednotky v síle roty — praporu, výjimečně i silnější. Jejich úkolem může být zničit prostředky jaderného napadení, zničit nebo ovládnout důležité objekty i jiné důležité prostory v různé hloubce území protivníka.

Průzkumné a diverzní výsadky mohou být použity s nejrůznějšími úkoly. V armádě USA je výsádkům „speciálních vojsk“ v raketové jaderné válce **přisuzován zvláštní význam**. Tomu odpovídá vysoké zintenzívnění jejich přípravy v posledních letech.

Vzdušné výsadky se mají používat ke splnění úkolů v prostorech, kde se neočekává silný a organizovaný odpor protivníka a kde je předpoklad, že proti výsádkům bude obtížné nebo zcela vyloučené použít jaderné zbraně; doporučuje se použít výsadky tam, kde je bojová sestava vojsk protivníka řídká a v prostorech, kde nemohou být proti výsádkům nasazeny tankové a mechanizované jednotky protivníka.

Je-li nezbytné použít vzdušné výsadky do prostorů silně obsazených vojsky protivníka, pak je nutné zničit jeho hlavní síly jadernými zbraněmi ještě do vysazení výsadků. Kromě toho se počítá (podle zásad amerických předpisů) zabezpečit bojovou činnost vzdušných výsadků po vysazení dalšími jadernými údery na protivníka.¹⁾

Vysazení vojsk je možné uskutečnit již za 10–15 minut po vzdušných jaderných úderech do prostoru vysazení, poměrně blízko epicentra bez následků pro vysazené jednotky.

Kromě použití jaderných zbraní **počítá se i s všestranným zabezpečením bojové činnosti výsadků**.

Za nejdůležitější druh podpory je pokládáno zabezpečení výsadků letectvem. Zejména použití vzdušných výsadků operačního a strategického významu je nutné bezpodmínečně zabezpečit vybojováním letecké převahy v potřebném rozsahu.

Vychází se ze zásady, že **boj vzdušných výsadků je nutné letecky zabezpečovat v průběhu všech období jeho přípravy, od**

soustředění vzdušných výsadků ve východních prostorech až do splnění úkolů. Zvláštní důraz se klade na zabránění použití jaderných zbraní proti výsádkům, na zničení, popřípadě umlčení prostředků protivzdušné obrany a na ochranu prostoru silami stíhacího letectva.

Připouští se, že použití vzdušných výsadků menšího rozsahu je možné i v případě, kdy celková vzdušná převaha je na straně protivníka. Předpokládá se však aspoň místní nadvláda ve vzduchu.

V takových případech je **zdůrazňována nutnost využít prvku překvapení**. Proto se doporučuje vysazovat menší výsadky v noci, za zhoršené viditelnosti a plně využít palebné podpory pozemních vojsk, jakož i možností vojskového letectva.

K dalším opatřením zabezpečení vzdušných výsadků patří **pečlivý průzkum vojsk a objektů protivníka i terénu**, kde má být výsadek použit, dále organizace i opatření k dosažení překvapení protivníka.

Překvapení je jedním ze základních předpokladů úspěšného použití vzdušných výsadků. Odtud se vyvozuje zásada utajit organizaci a přípravu k použití vzdušných výsadků v období před jejich vysazením i požadavek, **aby bojová činnost vzdušných výsadků v období po vysazení a při plnění bojových úkolů byla překvapivě rychlá a nenadálá.**

Překvapení záporně ovlivňuje morální stav vojsk protivníka a ztěžuje jejich okamžité zasazení proti výsádkům. Pomáhá udržet iniciativu na straně výsadků i proti silnějšímu protivníkovi.

Splnění těchto požadavků má protivníkovi znesnadnit nebo zabránit použít jaderné zbraně proti vzdušným výsádkům nebo organizovat jiná účinná opatření.

K dosažení překvapení má napomoci hromadný výsadek silného padákového sledu ve velkém prostoru a ve stejné době — ovšem takovým způsobem, aby tento sled měl dostatek sil k ovládnutí prostorů nezbytných k zabezpečení vysazení nebo vyloučení dalších sledů.

Místa vysazení výsadků se určují v soulase se zámyslem boje. První sledy nebo menší výsadky se obvykle vysazují **přímě k objektům, které mají ovládnout, nebo poblíž těchto objektů** s výjimkou těch případů, kdy charakter terénu, silná obrana objektů, popřípadě nedostatek doskokových nebo přistávacích ploch to nedovolují.

Větší výsadky mohou být podle zámyslu vysazeny v určité vzdálenosti od objektů a potom zahájit soustředěný útok z několika směrů s cílem zmocnit se určeného objektu.

¹⁾ Pomůcka Zprav 53–51 uvádí možnosti podpory taktického výsadku 1–3 jadernými náplněmi, vvd 7–9, výsadkového sboru 40–45 náplněmi malé a střední ráže.

Normy posilování výsadků prostředky jaderného napadení, uváděné ve Zprav 51–51, je nutné považovat vzhledem k jejich technickému vývoji za překonané.

Jednotky se nevysazují do větších celků s cílem soustředit dostatek sil ke splnění určených úkolů, **ale naopak výsadek se rozptyluje** do jednotek, schopných samostatně bojové činnosti, od sebe dostatečně vzdálených, aby neposkytoval možnost jaderných úderů ze strany protivníka. V této sestavě okamžitě přistupuje k plnění bojových úkolů na základě společného zámyslu.

Proto se doporučuje vysazovat vzdušné výsadky do jednoho nebo více prostorů, v závislosti na síle výsadku, i na terénních a jiných podmínkách. Vzdálenost těchto prostorů může být různá a není podmínkou, aby byl zachován styk palbou mezi oddělenými skupinami. Velikosti potřebných prostorů, jejich počet a vzdálenosti od sebe jsou dány rychlostí přepravních prostředků a výškou vysazení padákového sledu i technickými podmínkami přistávací plochy podle přepravní techniky.¹²⁾

Velký výsadek se vysazuje zpravidla ve sledech. Jako první se vysazuje padákový sled. Ten má zabezpečit přepravu dalších padákových nebo přistávacích sledů, ve kterých se přepravují hlavní síly výsadku.

Jako výjimka se připouští i vysazování velkých výsadků padáky. V takových případech se však předpokládá vysadit na padácích i těžkou bojovou techniku, což soudobé typy dopravního letectva a moderní výsadková technika dovolují.

Jsou uplatňovány i různé způsoby vysazování bojové techniky a zásob z přizemních letů, bez použití padáků. To dovoluje rychlejší vykládání letounů a zkracuje přípravu vyložené bojové techniky k boji.

Jednotky, určené k výsadkovým přepravním případům, budou zřejmě vysazovány padáky v jediném sledu.

Vysazení výsadku padáky vyžaduje speciálně připravené jednotky a útvary, které je možné vysazovat v kterémkoli prostoru — ovšem bez takových terénních překážek, které by při vysazování mohly vyřadit větší množství osob a bojové techniky.

Dopravní letouny mohou přistávat s výsadky zpravidla jen na volném a rovném terénu. **Současný letecký park dopravního letectva kapitalistických armád je budován i vzhledem k nutnosti přistávat na trvanlivých plochách s kratší přistávací dráhou.**

¹²⁾ Zprav-51-51 uvádí prostor 15×20 km pro vvd, vycházejí z dosavadních rychlostí letounů, potřeby vysadit organické jednotky do oddělených prostorů, požadavků bezpečného vysazení i potřebné rychlosti vzhledem k zámyslu použití výsadku.

Z vrtulníků a letounů s kolmým startem mohou být vysazována vojska a bojová technika i v prostorech, které byly zatím dostupné jen dobře připraveným padákovým jednotkám a útvarům.

Další rozvoj mobilnosti vojsk vzdušnou cestou je zejména v armádě USA orientován zejména na tyto typy dopravních prostředků.

Není však zvláštností (naopak: jsou-li použity ve prospěch výsadku jaderné zbraně, které vytvoří odpovídající podmínky), kdy **celý výsadek může být vysazen po přistání, tj. bez použití padákového sledu.** Kromě toho je to možné v situacích, kdy prostředky PVO protivníka jsou vyčerpány z boje, kdy prostor vysazení vzdušných výsadků a objekty, kterých se má výsadek zmocnit, nejsou připraveny k obraně proti vzdušným výsádkám, nebo je předpoklad, že bude jen velmi slabě bráněn.

V takových případech se předpokládá v sestavě vzdušných výsadků použít v širokém měřítku bojové jednotky — pěší nebo mechanizované útvary a svazky.

Dopravní letouny a vrtulníky, které jsou v současné době ve výzbroji kapitalistických armád, dovolují konat **vzdušné výsadkové operace na velkou hloubku** a přepravovat jak samotné bojové jednotky a útvary, tak bojovou techniku výsadkových vojsk (včetně těžkých zbraní i dopravní a bojová vozidla), do týlu vojsk protivníka na hloubku několika set kilometrů.¹³⁾

Útvary a jednotky přepravované soudobými typy vrtulníků mohou být použity k vzdušným výsadkovým operacím do hloubky 160–200 km. Při doplňování pohonných látek za letu nebo v prostoru vysazení může být tato vzdálenost zvětšena na 300–400 km i více.

Vrtulníky i dopravní letouny mohou přepravovat vojska v malých výškách, což ztěžuje jejich zjištění radiolokátory.

¹³⁾ V současné době mají probíhat letové zkoušky dopravního letounu C 5 A o vzletové váze 330 t, s užitečným zatížením až 120 t, který má být krokem k dosažení globální mobilnosti (Flying review 6/67).

I možnosti současných letounů USAFE jsou značné. Např. letounem Douglas C 133 A, který je v parku dopravního letectva USA, je možné přepravovat do 98 % všech typů výzbroje a vojenské techniky výsadkového vojska, včetně odpalovacích zařízení raket, montážních jeřábů pro raketovou techniku, tanků T 41-E1 se 78 mm kanónem, samohybných děl 90 mm, 20ti tunových buldozerů i různých ženijních strojů pro úpravu přistávacích ploch letounů, vrtulníků. [Vojenný zaručovník č. 10/66]. Podle některých pramenů jsou v USA ověřovány projekty pro stavbu letounů na jaderný pohon, s možností nákladu do 200 t a o vzletové váze více než 600 t.

Přes značné zdokonalení současné letecké techniky počítají však západní odborníci s dosud trvajícím závislostí výsadkových operací na meteorologických podmínkách při vysazování vzdušných výsad-

ků. Doporučují respektovat tyto podmínky při použití vzdušných výsadků vzhledem k nutnosti zabezpečovat vzdušné výsadky po celou dobu jejich příprav, za přeletu i delší dobu po vysazení.

V případě nepřátelské agrese proti státům socialistického tábora v Evropě lze očekávat i proti CSSR rozsáhlé použití vzdušných výsadků všeho druhu s taktickými i operačně taktickými úkoly.

Současný stav a připravenost výsadkových vojsk členských států NATO na středoevropském válčišti dovoluje již se zahájením agrese proti CSSR použít západoněmecké a francouzské výsadkové jednotky i americké jednotky „speciálních vojsk“.

Z počtu výsadkových jednotek a dopravního letectva má v současné době nepřítel možnost použít proti CSSR výsadky s taktickými, popřípadě operačně taktickými úkoly v síle do jednoho — výjimečně do dvou svazků.

Nepřátelské výsadkové jednotky mohou být použity k výsadkovým přepadům i k vysazení většího počtu průzkumných a diverzních výsadků. Toto nebezpečí hrozí prakticky v celé hloubce našeho státního území.

Hlavní úhrozu jsou však výsadková vojska armády USA, bez ohledu na jejich dislokační umístění. Jsou připravována k zásahu na kterémkoli válčišti jako vojska prvního strategického sledu. Stav jejich přípravy, výzbroj i technické zabezpečení již dnes dovolují zasazení většiny těchto sil.